

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Φεβρουάριος 2019

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018**

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) είναι υπεύθυνο για την προστασία, την ορθολογική ανάπτυξη και την αειφόρο διαχείριση των υδάτινων πόρων της Κύπρου, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία και στα πλαίσια της εκάστοτε κυβερνητικής υδατικής πολιτικής. Οι στρατηγικοί στόχοι που καλείται να εκπληρώσει καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δράσεων, με βασικούς άξονες: τη διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για όλες τις χρήσεις, την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων και τη διασφάλιση της ποιότητας και προστασίας των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος.

Γενικά, οι αρμοδιότητες και ευθύνες του Τμήματος, συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Μελέτη, σχεδιασμός, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση υδατικών έργων, όπως φράγματα, Λιμνοδεξαμενές, έργα μεταφοράς νερού, αρδευτικά και υδρευτικά δίκτυα, διυλιστήρια νερού, αποχετευτικά έργα και μονάδες επεξεργασίας λυμάτων.
2. Εξασφάλιση των αναγκαίων ποσοτήτων αφαλατωμένου νερού, μέσω σχετικών συμβάσεων / συμφωνιών.
3. Διαχείριση και παροχή νερού ύδρευσης και άρδευσης για τις διάφορες χρήσεις.
4. Παρακολούθηση της υδατικής κατάστασης και του υδατικού ισοζυγίου και ετοιμασία και εφαρμογή σεναρίων / σχεδίων για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατάστασης ξηρασίας.
5. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων/δράσεων για προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδατικών σωμάτων και για παρακολούθηση και αξιολόγηση της ποιοτικής και της ποσοτικής κατάστασης των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων.
6. Συλλογή, επεξεργασία, αξιολόγηση, ταξινόμηση και αρχειοθέτηση υδρολογικών, υδρογεωλογικών, γεωτεχνικών και άλλων στοιχείων, για τη μελέτη, τη συντήρηση και την ασφάλεια των αναπτυξιακών έργων και την προστασία και διαχείριση των υδάτων.
7. Διαχείριση κινδύνων πλημμύρας.
8. Καλλιέργεια υδατικής συνείδησης με στόχο την εξοικονόμηση νερού.
9. Διαχείριση στερεών αποβλήτων (Ανάθεση στο ΤΑΥ από το 2016).

Το ημίξηρο κλίμα και η κλιματική αλλαγή με τη μείωση της βροχόπτωσης στην περιοχή της Κύπρου, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών, την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την αύξηση του μόνιμου πληθυσμού και του τουρισμού, έχουν σαν αποτέλεσμα η χώρα να ταλαιπωρείται με μόνιμη λειψυδρία, με τους περιορισμένους φυσικούς υδατικούς πόρους να αδυνατούν να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες ανάγκες. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, το ΤΑΥ ενεργεί για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και την εξασφάλιση επαρκών ποσοτήτων νερού κατάλληλης ποιότητας για τις ανάγκες των διαφόρων χρήσεων. Παράλληλα εφαρμόζει μέτρα για την ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης του νερού, την ορθολογική διαχείριση των υδάτων και την προστασία των υδατικών πόρων και του υδάτινου περιβάλλοντος.

Εκτός από την λειτουργία των μεγάλων υδατικών έργων για αποθήκευση και αξιοποίηση των επιφανειακών απορροών, η ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου με νερό που προέρχεται από μη συμβατικές πηγές νερού είναι πλέον μόνιμη ανάγκη, ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια για τις ανάγκες σε νερό. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται χρήση αφαλατωμένου νερού ώστε να διασφαλίζεται η ικανοποίηση των αναγκών σε πόσιμο νερό και επίσης προωθείται δυναμικά η ενίσχυση της χρήσης του ανακυκλωμένου νερού για σκοπούς άρδευσης, το οποίο αποτελεί αξιόπιστη και σταθερή πηγή νερού, με σημαντικά οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη.

Οι ευθύνες και οι αρμοδιότητες του ΤΑΥ διευρύνονται σε ένα καινούργιο τομέα, τον τομέα της Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων. Στα πλαίσια της μεταφοράς αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό Εσωτερικών στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, βάσει του Νόμου Ν3/2016, και κατόπιν Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, ανατέθηκε στο ΤΑΥ ο ρόλος του Τεχνικού Συμβούλου των επαρχιακών Συμβουλίων Εκμετάλλευσης των Χώρων Διάθεσης Στερεών Αποβλήτων. Το ΤΑΥ θα προωθήσει την υλοποίηση όλων των νέων κατασκευαστικών έργων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων που αναφέρονται στην Εθνική «Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021».

ΥΔΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η υδατική κατάσταση το 2018 ήταν η χειρότερη της τελευταίας 10ετίας όσον αφορά τα μέγιστα αποθέματα νερού στα φράγματα που ήταν μόνο 68,6 ΕΚΜ στις 4/4/2018, τέλος της βροχερής περιόδου.

Η βροχόπτωση του υδρολογικού έτους 2017-18 ήταν 447 χιλιοστόμετρα ή 89% της κανονικής ενώ για την ίδια περίοδο η εισροή νερού στα φράγματα ήταν 44,9 ΕΚΜ. και για το ημερολογιακό έτος Ιανουάριος–Δεκέμβριος 2018, ήταν 61,5 ΕΚΜ. με επιπρόσθετη ποσότητα 6,0 ΕΚΜ στα εμπλουτιστικά φράγματα Κλήρου-Μαλούντας, Ταμασού και στο φράγμα Σολέας.

Επακόλουθο της μικρής εισροής και των πολύ χαμηλών αποθεμάτων νερού στα φράγματα, ήταν η μειωμένη παροχή νερού για άρδευση το 2018 στις αρδευτικές περιοχές των Κυβερνητικών Υδατικών Έργων και ιδιαίτερα στις περιοχές του Ενιαίου Σχεδίου του Νοτίου Αγωγού. Η κατανομή των υδατικών αποθεμάτων για το 2018 ετοιμάστηκε από το ΤΑΥ και το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Υδάτων, με βάση τους πιο κάτω άξονες:

- (α) Τη διασφάλιση της απρόσκοπτης παροχής πόσιμου νερού ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες,
- (β) τη χρήση των μονάδων αφαλάτωσης ανάλογα με τα αποθέματα νερού, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας για το επόμενο τουλάχιστον έτος και
- (γ) την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών, ανάλογα με τα αποθέματα στα φράγματα στο τέλος της βροχερής περιόδου (Απρίλιος).

Το 2018 παραχωρήθηκαν συνολικά 44,7 ΕΚΜ νερού για άρδευση. Τα 22.3 ΕΚΜ προήλθαν από τα φράγματα, τα 12.8 ΕΚΜ από το ανακυκλωμένο νερό και τα 9.6 ΕΚΜ από γεωτρήσεις. Οι ποσότητες νερού που έχουν παραχωρηθεί από τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα το 2018 για ύδρευση και άρδευση, παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 9 που συνοδεύει την Έκθεση αυτή.

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ

Στα πλαίσια εφαρμογής του Σχεδίου Διαχείρισης Ξηρασίας, έγινε επεξεργασία και ανάλυση των σχετικών πληροφοριών και υπολογισμός/ερμηνεία των δεικτών ξηρασίας (δείκτες απορροής υγρής περιόδου, απορροής υδρολογικού έτους, μηνιαίας δίαιτας ποταμών, αποθεμάτων στα φράγματα και παρακολούθησης υπογείων σωμάτων). Στόχος είναι η έγκαιρη διάγνωση και ποσοτικοποίηση του φαινομένου καθώς και η ενεργοποίηση μέτρων για αποτελεσματική διαχείριση ή και περιορισμό των επιπτώσεων. Για ενημέρωση των ενδιαφερομένων αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ ειδική ενότητα για τους δείκτες ξηρασίας και τη σημασία τους.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΥΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ

Η προστασία και παρακολούθηση της ποσοτικής και ποιοτικής κατάστασης και η προστασία των υδατικών σωμάτων (ποταμοί, ταμειυτήρες νερού, υπόγειοι υδροφορείς, πηγές) υλοποιείται στα πλαίσια εφαρμογής των σχετικών εθνικών προγραμμάτων καθώς και των προγραμμάτων εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Οδηγίας – Πλαίσιο περί Υδάτων (2000/60/ΕΚ). Στο πλαίσιο αυτό, συνεχίζονται και εμπλουτίζονται συνεχώς οι δράσεις που αφορούν τη συλλογή και επεξεργασία υδρολογικών και υδρογεωλογικών στοιχείων για τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα και τα υδατικά σώματα, την ενασχόληση με υδρολογικά θέματα που σχετίζονται με τον προγραμματισμό και την εκτέλεση υδατικών έργων, τον έλεγχο της άντλησης και χρήσης υπόγειου νερού, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της ποιότητας και ποσότητας των νερών και την παροχή συμβουλών σε θέματα χρήσης νερού.

Μετά από έλεγχο για διασφάλιση της ποιότητας και αξιοπιστίας τους, τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω των συστημάτων Eionet και WISE της Ε.Ε.

Υπόγεια Υδατικά Σώματα

Κατά το 2018, στα πλαίσια της εφαρμογής των προγραμμάτων παρακολούθησης σχετικά με την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδάτων:

- συνεχίστηκαν οι μετρήσεις της στάθμης των υπόγειων υδάτων από πέραν των 1000 γεωτρήσεις-παρατηρητήρια ανά εξάμηνο και από 15 άλλες γεωτρήσεις μηνιαία.
- συνεχίστηκε η αξιολόγηση, αναθεώρηση και ανασύσταση των δικτύων παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένης της ένταξης νέων γεωτρήσεων σε αυτά, καθώς και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων παρακολούθησης.
- στα πλαίσια ενίσχυσης της υδροδότησης της Επαρχίας Λευκωσίας βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία για παραχώρηση από πλευράς Επαρχιακής Διοίκησης γεωτρήσεων που βρίσκονται σε τουρκοκυπριακά τεμάχια.
- στα πλαίσια της παρακολούθησης των υπόγειων υδάτων για εφαρμογή του Άρθρου 8 της Οδηγίας Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ (ΟΠΥ), παρακολουθήθηκαν για το δίκτυο ποσοτικής κατάστασης 85 γεωτρήσεις και μια πηγή. Για το δίκτυο παρακολούθησης ποιότητας νερού λήφθηκαν συνολικά 147 δείγματα νερού από 89 γεωτρήσεις και 3 πηγές, και
- ολοκληρώθηκε η μελέτη αξιολόγησης της ποσοτικής κατάστασης των συστημάτων υπόγειου ύδατος για την περίοδο μέχρι και το 2016 και εκδόθηκε σχετική έκθεση («Έκθεση Αξιολόγησης της Ποσοτικής Κατάστασης των Υπόγειων Υδάτων της Κύπρου για το έτος 2016»).

Έγινε έλεγχος της ποιότητας του νερού των περίπου 400 γεωτρήσεων και πηγών υδροδότησης κοινοτήτων. Εντοπίστηκαν 41 γεωτρήσεις στις οποίες παρουσιάστηκαν μια ή περισσότερες υπερβάσεις των παραμετρικών τιμών της Οδηγίας 1983/98/ΕΚ για το πόσιμο νερό. Στις περιπτώσεις υπέρβασης μοναδικής πηγής ύδρευσης, οι αρμόδιοι φορείς και οι κοινότητες ειδοποιήθηκαν τηλεφωνικώς εντός 24 ωρών από τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων. Στις άλλες περιπτώσεις υπερβάσεων, οι αρμόδιοι φορείς ειδοποιούνται γραπτώς.

Συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός του υδροφορέα Ακρωτηρίου, με ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας που παράγεται από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας, μέσω δεξαμενών εμπλουτισμού στην κοίτη του ποταμού Κούρη. Το εν λόγω έργο αποτελεί επίσης ένα μέτρο στο πρόγραμμα μέτρων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Παρόμοια, συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός του υδροφορέα Έζουσας με νερό που παράγεται από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου, μέσω δεξαμενών εμπλουτισμού στην κοίτη του ποταμού Έζουσας.

Στα πλαίσια εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του ΤΑΥ, όπως πηγάζουν από τους όρους στις άδειες απόρριψης του ανακυκλωμένου νερού:

- α) συνεχίστηκαν τα προγράμματα παρακολούθησης των υπόγειων υδάτων σε τρεις περιοχές που προγραμματίζεται να αρδεύονται, ή αρδεύονται ήδη, με ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας (περιοχές δυτικά της Λεμεσού, Ποταμιάς-Άγιου Σωζόμενου και Παραλιμνίου - Αγίας Νάπας),
- β) συνεχίστηκαν τα προγράμματα στους υδροφορείς Ακρωτηρίου και Έζουσας για τη παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τον εμπλουτισμό τους με ανακυκλωμένο νερό. Στα πλαίσια αυτών των προγραμμάτων παρακολουθούνται διάφορες ομάδες παραμέτρων όπως θρεπτικά, μικροβιολογικά, μέταλλα, φυτοφάρμακα, οργανικές πτητικές ενώσεις, ουσίες που προσδιορίζουν οργανική ρύπανση και, στο πρόγραμμα του υδροφορέα Ακρωτηρίου μόνο, ξενοβιοτικές ουσίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στον πρώτο κατάλογο επιτήρησης ο οποίος έχει καταρτιστεί με βάση την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/495 της Επιτροπής, σύμφωνα με την Οδηγία 2008/105/ΕΚ.

Ζώνες Προστασίας των Φραγμάτων Ύδρευσης

Κατά το 2018, αξιολογήθηκαν αιτήσεις για εγκατάσταση αναπτύξεων, για έγκριση υφιστάμενης κτηνοτροφικής μονάδας στην Άλασσα που βρίσκεται εντός της Κοντινής Ζώνης Προστασίας (ΚΖΠ) του φράγματος του Κούρη και εντός της μακρινής Ζώνης γεώτρησης πόσιμου νερού, και για έγκριση εγκατάστασης κτηνοτρόφων από άλλες περιοχές στην Κτηνοτροφική Πολεοδομική Ζώνη της Άλασσας. Ετοιμάστηκαν σχετικές εκθέσεις με σχόλια και με όρους/μέτρα που πρέπει να ληφθούν για προστασία του πόσιμου νερού.

Ετοιμάστηκαν θεματικοί χάρτες (σε GIS) που αφορούν εργασίες του ΤΑΥ και άλλων τμημάτων, οργανισμών και συμβούλων-μελετητών, π.χ. χαρτών χωροθέτησης υδατικών έργων, δικτύων και σταθμών παρακολούθησης επιφανειακών και υπογείων νερών και υπόγειων και επιφανειακών υδατικών σωμάτων. Επίσης, ετοιμάστηκαν ψηφιακοί ισοπιεζομετρικοί χάρτες (στάθμες υπόγειου νερού) των παράκτιων υδροφορέων Παραμαλιού (για Απρίλιο 2018), Κοκκινοχωριών (για Οκτ. 2017, Οκτ. 2018, Σεπτ. 2013), και Ακρωτηρίου (για Φεβρουάριο-Μάρτιο 2018 και Σεπτέμβριο 2018). Οι χάρτες αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ, για ενημέρωση των ενδιαφερομένων, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την κατάσταση των υδροφορέων σχετικά με την υφαλμύριση και τη θαλάσσια διείσδυση, αποτέλεσμα της υπεράντλησης.

Επίσης εξετάστηκαν και αξιολογήθηκαν 15 υδρολογικές και υδραυλικές μελέτες και μελέτες πλημμυρών, στα πλαίσια της διαδικασίας για αδειοδότηση έργων υποδομής, από τα αρμόδια Τμήματα και Υπηρεσίες (πολεοδομικές άδειες, άδειες οικοδομής κ.λπ.).

Επιφανειακά Υδατικά Σώματα

Σε ότι αφορά το πρόγραμμα ποσοτικής παρακολούθησης των επιφανειακών υδάτων συνεχίστηκε η παρακολούθηση της ροής ποταμών και πηγών καθώς και της στάθμης νερού των φυσικών λιμνών και των ταμιευτήρων νερού.

Συνεχίστηκαν οι μετρήσεις ροής ποταμών από 57 υδρομετρικούς σταθμούς από τους οποίους, στο τέλος του 2018, οι 25 ήταν εξοπλισμένοι με συστήματα τηλεμετρίας που επιτρέπουν τη συνεχή παρακολούθηση των σταθμών από τα κεντρικά γραφεία του ΤΑΥ. Για τον προσδιορισμό του καθεστώτος ροής (συνεχή ροή, διαλείπουσα ροή, εφήμερη ροή) όλων των σημαντικών ποταμών της Κύπρου γίνονται τακτικές παρατηρήσεις σε 161 σημεία.

Συνεχίστηκαν οι τακτικές παρατηρήσεις στάθμης νερού στο σύμπλεγμα των αλυκών της Λάρνακας (12 σημεία παρακολούθησης), στη λίμνη Ορόκλινης (1 σημείο) και στη λίμνη Παραλιμνίου (2 σημεία). Στην αλυκή Ακρωτηρίου έγιναν σποραδικές παρατηρήσεις στάθμης νερού, ενώ τέθηκε ξανά σε λειτουργία, με σύστημα τηλεμετρίας, ο υδρομετρικός σταθμός στην αλυκή. Συνεχίστηκε επίσης η λειτουργία του υδρομετρικού σταθμού στη λίμνη Παραλιμνίου και συνεπώς, στο τέλος του 2018, λειτουργούσαν δύο υδρομετρικοί σταθμοί με σύστημα τηλεμετρίας σε φυσικές λίμνες.

Στην παρακολούθηση πηγών, προστέθηκαν άλλες τρεις πηγές στο δίκτυο παρακολούθησης, ανεβάζοντας σε 85 τις πηγές από τις οποίες καταμετρούνται οι αποδόσεις, με συχνότητα μέτρησης μία φορά το μήνα. Επίσης, έγιναν σποραδικές μετρήσεις και σε άλλες πηγές.

Συνεχίστηκε και το 2018 το εθνικό πρόγραμμα για την παρακολούθηση της πληρότητας των ταμιευτήρων νερού, στα πλαίσια του οποίου πραγματοποιούνται παρατηρήσεις της στάθμης νερού σε 40 ταμιευτήρες, είτε καθημερινά είτε μια φορά το μήνα, και σε 15 εξωποτάμιες δεξαμενές, είτε μια φορά το μήνα είτε έξι φορές/χρόνο.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων για εφαρμογή του Άρθρου 8 της Οδηγίας Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ (ΟΠΥ), παρακολουθήθηκαν 69 σημεία σε ποταμούς, 11 σημεία στις φυσικές λίμνες (Σύμπλεγμα αλυκών Λάρνακας, αλυκή Ακρωτηρίου και λίμνες Παραλιμνίου και Ορόκλινης) και 15 ταμιευτήρες νερού. Συνολικά, λήφθηκαν 244 δείγματα νερού από ποταμούς, 48 δείγματα από φυσικές λίμνες και 61 δείγματα από ταμιευτήρες νερού. Λήφθηκαν επίσης δείγματα ιζήματος από πέντε ποταμούς, από πέντε φυσικές λίμνες και από 13 ταμιευτήρες νερού, στα πλαίσια της παρακολούθησης της χημικής κατάστασής τους.

Σε ότι αφορά τα βιολογικά ποιοτικά στοιχεία, κατά το 2018 λήφθηκαν 124 δείγματα για βενθικά ασπόνδυλα, 124 δείγματα για φυτοβένθος (διάτομα), 124 δείγματα για υδρόβια μακρόφυτα και πραγματοποιήθηκαν 39 δειγματοληψίες ψαριών στους ποταμούς της Κύπρου. Από ταμιευτήρες νερού λήφθηκαν 45 δείγματα φυτοπλαγκτού με τη χρήση βάρκας. Στα πλαίσια της παρακολούθησης των φυσικών λιμνών λήφθηκαν από 7 λίμνες, δείγματα φυτοπλαγκτού και δείγματα ζωοπλαγκτού. Για την βιολογική παρακολούθηση ταμιευτήρων νερού, φυσικών λιμνών και ποταμών ανατέθηκαν και συνεχίζονται οι συμβάσεις:

- Ανάλυση και αξιολόγηση δειγμάτων του Βιολογικού Ποιοτικού Στοιχείου «φυτοπλαγκτό» σε δείγματα από ταμιευτήρες νερού.
- Πραγματοποίηση δειγματοληψιών σε φυσικές λίμνες, ανάλυση δειγμάτων ζωοπλαγκτού και υπολογισμός βιολογικών δεικτών σε δείγματα από φυσικές λίμνες και παράκτια ύδατα.
- Πραγματοποίηση δειγματοληψιών σε ποταμούς των τεσσάρων βιολογικών ποιοτικών στοιχείων και ανάλυση τους.

Για την παρακολούθηση της ποιότητας του νερού μικρών ταμιευτήρων, πραγματοποιούνται δειγματοληψίες σε 25 ταμιευτήρες, τρεις φορές το χρόνο.

Στους δέκα μεγαλύτερους ταμιευτήρες νερού συνεχίστηκαν οι τακτικές μετρήσεις (δύο φορές/εβδομάδα) της επιφανειακής θερμοκρασίας νερού η οποία αποτελεί στοιχείο βάσης για τον προσδιορισμό της εξάτμισης αλλά και για τον εντοπισμό της ανάπτυξης στρωμάτωσης του νερού.

Σχετικά με επικίνδυνες ουσίες, αξιολογήθηκαν οι συγκεντρώσεις φυτοφαρμάκων, εντομοκτόνων, βαρέων μετάλλων και άλλων ουσιών σε 32 σημεία ποταμών, 13 σημεία ταμιευτήρων και 6 σημεία φυσικών λιμνών (αλμυρών και υφάλμυρων). Σε έξι επιπλέον σημεία ποταμών παρακολουθήθηκαν βαρέα μέταλλα. Επίσης ανατέθηκε σύμβαση σε ιδιωτικό

εργαστήριο για εφαρμογή προνοιών των Ευρωπαϊκών Οδηγιών 2008/105/ΕΚ και 2013/39/ΕΕ σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος για ουσίες προτεραιότητας και ορισμένους άλλους ρύπους. Η σύμβαση περιλαμβάνει την ανάλυση 54 επικίνδυνων ουσιών σε δείγματα νερών (16 ουσιών προτεραιότητας, 9 ειδικών ρύπων (όπως αυτοί καθορίστηκαν κατά το 2^ο ΣΔΛΑΠ), 4 φαρμακευτικών ουσιών και 25 φυτοπροστατευτικών προϊόντων τα οποία χρησιμοποιούνται στην Κύπρο), οι περισσότερες από τις οποίες εντάσσονται για πρώτη φορά σε τακτικό πρόγραμμα παρακολούθησης στα Κυπριακά εσωτερικά ύδατα. Επίσης η σύμβαση περιλαμβάνει την ανάλυση 23 επικίνδυνων ουσιών σε δείγματα ιζημάτων. Τέλος μέσω της σύμβασης έγινε προσδιορισμός 39 επιπλέον ουσιών προτεραιότητας (Οδηγία 2008/105/ΕΚ) σε δείγματα νερού από φυσικές λίμνες (αλμυρές και υφάλμυρες).

Αδειοδότηση Έργων Υδροληψίας και Υδροληψίας

Κατά το 2018 υποβλήθηκαν 761 αιτήσεις για άδειες έργου υδροληψίας και 947 αιτήσεις άδειας υδροληψίας διαφόρων τύπων. Επίσης, εξετάστηκαν αιτήσεις, για άσκηση του επαγγέλματος του διατηρητού σε παγκύπρια βάση.

Από τους 122.000 φακέλους που παραλήφθηκαν από τις Επαρχιακές Διοικήσεις κατά την μεταφορά των αρμοδιοτήτων στο ΤΑΥ, όσοι παρουσιάζουν δραστηριότητα (αίτηση για αλλαγή ορίου άντλησης, μεταφορά νερού, νέα γεώτρηση σε τεμάχιο κ.λπ.) καταχωρούνται σε βάση δεδομένων. Μέχρι σήμερα καταχωρήθηκαν 48.000 γεωτρήσεις. Λόγω έλλειψης προσωπικού, ο έλεγχος υδρομετρητών γίνεται στοχευμένα για μεγάλες καταναλώσεις. Για το έτος έγινε έλεγχος ένδειξης υδρομετρητών σε 383 γεωτρήσεις.

Στάλθηκαν πάνω από 100 προειδοποιητικές επιστολές παγκύπρια για συμμόρφωση με τους όρους των αδειών έργου υδροληψίας και υδροληψίας. Επίσης λήφθηκαν δικαστικά μέτρα και στάλθηκαν επιστολές για μείωση του ορίου άντλησης και συνεχίστηκε η διερεύνηση καταγγελιών πολιτών για αλόγιστη χρήση νερού από γεωτρήσεις σε κήπους κατοικιών, καθώς και για πιθανή ρύπανση νερού σε ποταμούς και φράγματα.

Σε ότι αφορά τον έλεγχο των εκτροπών νερού, έχει αποπερατωθεί η έρευνα για τον αριθμό των εκτροπών στην Επαρχία Λευκωσίας και έχουν εντοπιστεί γύρω στις 400 ενεργές και μη εκτροπές.

Συνεχίστηκε η εκστρατεία σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου για τον εντοπισμό απροστάτευτων λάκκων και πηγαδιών με στόχο το κλείσιμο τους ή την λήψη μέτρων ασφάλειας. Σχετικό ενημερωτικό συνεχίζεται να διανέμεται στους πολίτες. Επίσης συνεχίστηκε η εκπροσώπηση του Τμήματος στην Επιτροπή Αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για διάφορα έργα καθώς και στην Επιτροπή Αδειοδότησης Λατομείων.

Στα πλαίσια ενίσχυσης της υδροδότησης της Επαρχίας Λευκωσίας βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία για παραχώρηση από πλευράς Επαρχιακής Διοίκησης γεωτρήσεων που βρίσκονται σε τουρκοκυπριακά τεμάχια.

Τιμολόγηση Απόληψης Ύδατος από Πηγές Νερού εκτός Κυβερνητικών Υδατικών Έργων (ΚΥΕ)

Κατά το 2018 ξεκίνησαν οι διαδικασίες τροποποίησης του συστήματος τιμολόγησης νερού του ΤΑΥ, για την επιβολή Τέλους Περιβάλλοντος και Πόρου για την απόληψη ύδατος από πηγές εκτός των ΚΥΕ, και της μεταφοράς των στοιχείων των γεωτρήσεων από το Σύστημα Διαχείρισης Αδειοδότησης Γεωτρήσεων. Η τιμολόγηση αναμένεται να εφαρμοστεί εντός του 2019.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΧΘΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Στα πλαίσια εφαρμογής των Περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμων, των περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμων και των περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμων, διεκπεραιώθηκαν οι ακόλουθες εργασίες:

- Αξιολόγηση και σχολιασμός των προτεινόμενων πολεοδομικών σχεδίων ανάπτυξης και εισηγήσεων για τον καθορισμό πολεοδομικών ζωνών προστασίας υδατορεμάτων (Αναθεώρηση Πολεοδομικών Ζωνών Κοινότητας Άλασσας Επαρχίας Λεμεσού Τοπικό Σχέδιο Αγίας Νάπας, Παραλιμνίου και Δερύνειας, Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας και Τοπικό Σχέδιο Πέγειας Πάφου).
- Αξιολόγηση και ετοιμασία εκθέσεων για αιτήσεις για προτεινόμενες αναπτύξεις καθώς και αξιολόγηση και υποβολή σχολίων για Εκθέσεις Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (επιπτώσεις στην υδρομορφολογία, στο περιβάλλον, στα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα και στην ικανότητα για ασφαλή διοχέτευση πλημμυρικών ροών).
- Συνεχίζονται τα αντιδιαβρωτικά έργα σε τμήμα του ποταμού Βαθιά Λεμεσού μήκους 1,25 χλμ για αντιμετώπιση των κινδύνων πλημμύρας.
- Συνεχίστηκε η συμβολή σε συναντήσεις και σε μελέτες/έργα άλλων Τμημάτων και Φορέων σχετικά με πλημμύρες, υδατορέματα και παρόχθιες περιοχές, π.χ. ετοιμασία όρων εντολής, αξιολόγηση προσφορών, παρακολούθηση μελετών και εφαρμογής αντιπλημμυρικών έργων/μέτρων σε περιοχές που πλήγηκαν από πλημμύρες κατά το έτος καθώς και ετοιμασία όρων εντολής, αξιολόγηση προσφορών, κατακύρωση προσφοράς και παρακολούθηση και συντονισμό της μελέτης «Μελέτη και Σχεδιασμός Αντιπλημμυρικών Έργων στον Ποταμό Κλήμο» (Αρ. Σύμβασης: Υ Υ&Υ 1/2018) για την περιοχή που έχει αναγνωριστεί ως Περιοχή Δυνητικού Σοβαρού Κινδύνου Πλημμύρας (CY-APSF02).

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Το Τμήμα συμμετέχει συστηματικά σε διάφορες ομάδες εργασίας και καθοδηγητικές επιτροπές/συμβουλευτικές ομάδες, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του Ευρωπαϊκού κεκτημένου.

Κατά το 2018 υποβλήθηκαν τα απαιτούμενα δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή του καταλόγου επιτήρησης (watch list) της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ και της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2015/495 της Επιτροπής. Επίσης υποβλήθηκαν τα απαιτούμενα δεδομένα σχετικά με το επιπρόσθετο πρόγραμμα παρακολούθησης και το προκαταρκτικό πρόγραμμα μέτρων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ. Όλα τα πιο πάνω υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά στο Central Repository (CDR) του EIONET το Δεκέμβριο του 2018.

Οδηγία – Πλαίσιο περί Υδάτων (2000/60/ΕΚ, ΟΠΥ)

Οι κύριες δραστηριότητες σχετικές με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ κατά το 2018 ήταν η εφαρμογή του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) και του σχετικού Προγράμματος Μέτρων (ΠΜ) καθώς και η συνέχιση της παρακολούθησης σύμφωνα με το Άρθρο 8 της Οδηγίας.

Το πρόγραμμα μέτρων (ΠΜ) για την περίοδο 2016-2021 περιλαμβάνει συνολικά 55 μέτρα εκ των οποίων 26 είναι βασικά μέτρα, 24 συμπληρωματικά και 5 μέτρα που σχετίζονται με την εφαρμογή Οδηγιών. Τα βασικά μέτρα αποτελούν τις στοιχειώδεις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να επιτευχθούν οι Περιβαλλοντικοί Στόχοι του Άρθρου 4 της ΟΠΥ. Η λήψη συμπληρωματικών μέτρων προβλέπεται σε περίπτωση που η εφαρμογή των βασικών μέτρων δεν επαρκεί για την επίτευξη των στόχων. Ο συνολικός προϋπολογισμός των μέτρων

όπως έχει εκτιμηθεί στο πρόγραμμα μέτρων για την περίοδο 2016-2021 είναι 246,7 εκατομμύρια Ευρώ. Έως του τέλους του 2018, από το σύνολο των 55 μέτρων:

- 4 μέτρα εφαρμόζονται ήδη (είναι διοικητικά μέτρα θεσμικού χαρακτήρα)
- 2 μέτρα έχουν ήδη ολοκληρωθεί
- 40 μέτρα είναι σε εξέλιξη (δηλαδή ήδη υλοποιούνται)
- 6 μέτρα είναι υπό προετοιμασία
- 3 δεν έχουν ξεκινήσει (στον αρχικό προγραμματισμό η υλοποίηση τους προβλέπεται για την περίοδο 2020-2021)

Σε σχέση με τις δαπάνες, μέχρι το τέλος του 2018 έχουν δαπανηθεί 108,5 εκατομμύρια Ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 85% των δαπανών οι οποίες με την έγκρισή του 2^{ου} ΣΔΛΑΠ είχαν προγραμματιστεί για την περίοδο αυτή (έως το 2018) και στο 44% των συνολικών δαπανών του προγράμματος μέτρων που προβλέπονται στο 2^ο ΣΔΛΑΠ.

Έχει συναφθεί 1 Σύμβαση ΥΠ1/2018 με συμβούλους για την καταγραφή της προόδου στην εφαρμογή του προγράμματος μέτρων του 2^{ου} ΣΔΛΑΠ της Κύπρου, τη συγγραφή ειδικής έκθεσης καθώς και την ετοιμασία των αρχείων για υποβολή στο σύστημα WISE της ΕΕ, καθώς και για την ετοιμασία οδηγού εφαρμογής των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4.7 της ΟΠΥ περί νέων τροποποιήσεων.

Λεπτομέρειες για την υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων του προγράμματος μέτρων παρουσιάζονται στις σχετικές θεματικές ενότητες της παρούσας έκθεσης.

Για την παρακολούθηση σύμφωνα με το Άρθρο 8 της ΟΠΥ οι σχετικές λεπτομέρειες δίνονται πιο πάνω στο κεφάλαιο «Παρακολούθηση και Προστασία Υδάτων και Υδατικών Σωμάτων», μαζί με τις πληροφορίες για τα εθνικά προγράμματα παρακολούθησης.

Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων

Συνεχίστηκε η υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων για οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 άτομα, με δράσεις που αφορούν, τόσο τον προγραμματισμό των συναφών έργων όσο και την κατασκευή τους. Σε ότι αφορά τον προγραμματισμό:

- Ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε η Έκθεση του Νέου Προγράμματος Εφαρμογής της Κύπρου (ΠΕ – 2016), όπως προβλέπεται από το Άρθρο 17 της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία αστικών λυμάτων, με έτος αναφορά το 2016, και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20/07/2018.
- Συνεχίστηκε η προώθηση του προγράμματος υλοποίησης των αποχετευτικών έργων σε περιαστικούς οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 από τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων εκ μέρους του ΤΑΥ. Έγινε παρακολούθηση των συμβολαίων και οι πληρωμές βάσει του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.
- Συνεχίστηκε η υλοποίηση της Σύμβασης που αφορά το σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία, για περίοδο 10 ετών, του σταθμού επεξεργασίας οικιακών βοθρολυμάτων, βιομηχανικών αποβλήτων, περίσσειας υγρής λάσπης και στραγγισμάτων στην περιοχή Βατί της Επαρχίας Λεμεσού.
- Συνεχίστηκε η παροχή τεχνικών συμβουλών σε σχέση με αποχετευτικά προβλήματα σε αγροτικές κοινότητες με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2.000 άτομα.

Επίσης, στα πλαίσια της συγχρηματοδότησης Αποχετευτικών Έργων από κοινοτικούς πόρους, τα έργα «Αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Κοκκινοχωριών», «Αποχετευτικό Σύστημα Δήμου Αθηνού» και «Αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Σολέας» εγκρίθηκαν για να ενταχθούν ως έργα «γέφυρα» για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Ήδη για τα έργα

«Αποχετευτικό Σύστημα Δήμου Αθηνών» και «Αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Σολέας» εκδόθηκε απόφαση ένταξης.

Συνεχίστηκε επίσης η υλοποίηση και η διαχείριση (προγραμματισμός, προϋπολογισμοί και προβλέψεις απορρόφησης, παρακολούθηση προόδου, τήρηση διαδικασιών/κανονισμών, εκπαίδευση) για τα τέσσερα συγχρηματοδοτούμενα έργα αποχετευτικών συστημάτων: Σύμπλεγμα Αστρομερίτη–Περιστερώνας–Ακακίου, Δήμος Αθηνών, Σύμπλεγμα Σολέας και Σύμπλεγμα Κοκκινοχωριών. Το έργο του Συμπλέγματος Αστρομερίτη–Περιστερώνας–Ακακίου ολοκληρώθηκε και το σύστημα τέθηκε σε λειτουργία. Επίσης, έγινε το κλείσιμο της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013.

Σε ότι αφορά την υλοποίηση αποχετευτικών έργων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων:

- Βρίσκονται σε εξέλιξη είκοσι ένα συμβόλαια λειτουργίας και συντήρησης βιολογικών σταθμών και αντλιοστασίων λυμάτων σε στρατόπεδα και κοινότητες.
- Ολοκληρώθηκε η μελέτη του δικτύου συλλογής λυμάτων στην περιοχή Σολέας. Στις κοινότητες Σινά Όρος, Καλλιάνα, Τεμβριά και Κοράκου το αποχετευτικό δίκτυο βρίσκεται υπό κατασκευή.

Ολοκληρώθηκε η κατασκευή του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων Αθηνών και ο Σταθμός τέθηκε σε λειτουργία.

Οδηγία 2007/60/ΕΚ για τη Διαχείριση και Αξιολόγηση των Κινδύνων Πλημμύρας

Στα Πλαίσια εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας (οι περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμοι) διεκπεραιώθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Προχώρησαν οι εργασίες/ενέργειες υλοποίησης των μέτρων του Προγράμματος Μέτρων του 1^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας της Κύπρου (2016-2021).
- Έγινε υδρολογική αξιολόγηση των περιοχών που πλήγηκαν από πλημμύρες το 2018.
- Συνεχίστηκε η διαχείριση/επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων που αφορά πλημμυρικά φαινόμενα.
- Συνεχίστηκε ο συμβουλευτικός ρόλος σε άλλα Τμήματα και φορείς για την πρόληψη και προστασία των πολιτών, των περιουσιών και του περιβάλλοντος από πλημμύρες.

Άλλες Διεθνείς Συνεργασίες

Εκτός από τη δράση του σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συνεργασία του με τα Κράτη Μέλη, το Τμήμα στοχεύει και στην ενδυνάμωση των εθνικών, διεθνών και περιφερειακών συνεργασιών για αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων και στην ενίσχυση της γνώσης σε θέματα έρευνας και ανάπτυξης καινοτόμων τεχνολογιών, μέσω προώθησης συνεργασιών. Στα πλαίσια του, Μνημονίου Συναντίληψης μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ, στον τομέα των υδάτινων πόρων, πραγματοποιήθηκε εργαστήριο στο Ισραήλ στις 17 και 18 Οκτωβρίου 2018, με θέμα τη διαχείριση του νερού. Στο εργαστήριο μετείχε πολυπληθής αποστολή από την Κύπρο από διάφορα Τμήματα του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, διάφορους Οργανισμούς και Αγροτικές Οργανώσεις. Της αποστολής ηγήθηκε ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

Τα Ηνωμένα Έθνη υιοθέτησαν, το Σεπτέμβριο του 2015, την Ατζέντα 2030 για την Αειφόρο Ανάπτυξη, η οποία θέτει 17 στόχους για την εξάλειψη της φτώχειας, την καταπολέμηση των

ανισοτήτων και την προστασία του πλανήτη. Οι Στόχοι Αειφόρου Ανάπτυξης έχουν καθολική διάσταση και εφαρμογή σε όλες τις αναπτυξιακές προκλήσεις σε όλες τις χώρες. Στα πλαίσια αυτά η Κύπρος υπέβαλε εθελοντική έκθεση παρουσιάζοντας την επισκόπηση της μέχρι στιγμής προόδου, όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030.

Το ΤΑΥ παρακολουθεί και συμβάλει σε ότι αφορά τον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης ΣΒΑ 6: Διασφάλιση διαθεσιμότητας και βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων και υγιεινής για όλους (SDG 6: Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all).

Παράλληλα, το Τμήμα παρακολουθεί τις εξελίξεις αναφορικά με την πρωτοβουλία «Ένωση για τη Μεσόγειο-Νερό» η οποία καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής για το νερό στην περιοχή της Μεσογείου.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Για την υλοποίηση του έργου του το Τμήμα, προβαίνει σε προκήρυξη Διαγωνισμών και σύναψη Συμβάσεων, με γνώμονα τη διασφάλιση της ακεραιότητας των διαδικασιών .

Μέσα στα πλαίσια των κύριων δραστηριοτήτων που αφορούν τους Διαγωνισμούς, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Ετοιμασία Εγγράφων του Διαγωνισμού.
- Έλεγχος Διαδικασιών και Έκδοση πιστοποιητικών συμβατότητας με το νομοθετικό πλαίσιο, για Συμβάσεις που συγχρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκά Ταμεία.
- Δημοσίευση Προκήρυξης και διάθεσης Εγγράφων του Διαγωνισμού στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύναψης Συμβάσεων (e-procurement).
- Παροχή διευκρινίσεων και συμπληρωματικών πληροφοριών επί των Εγγράφων του Διαγωνισμού.
- Μετά την υποβολή των προσφορών από τους ενδιαφερόμενους Οικονομικούς Φορείς, ετοιμασία των επιστολών γνωστοποίησης των αποτελεσμάτων και ανάθεσης της Σύμβασης.
- Ετοιμασία Εγγράφων Σύμβασης και Υπογραφή της Σύμβασης .
- Δημοσίευση Ανάθεσης στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύναψης Συμβάσεων (e-procurement).
- Υποστήριξη διαδικασιών που διέπουν τις περιπτώσεις προσφυγών εναντίον των αποφάσεων Διαγωνισμού της Αναθέτουσας Αρχής και εναντίον αποφάσεων της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών.
- Υποστήριξη προς όλες τις Υπηρεσίες / Επαρχιακά του Τμήματος, για όλες τις κατηγορίες Διαγωνισμών.

Η ετοιμασία των Εγγράφων κάθε Διαγωνισμού διέπεται από μεθοδική και σοβαρή εργασία έτσι ώστε να αποφεύγονται λάθη και παραλήψεις που δυνατόν να προκαλέσουν προβλήματα είτε στο στάδιο της υποβολής των Προσφορών είτε κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Σύμβασης.

Για το έτος 2018, ετοιμάστηκαν και προκηρύχθηκαν διαγωνισμοί που αφορούσαν προμήθειες, έργα και υπηρεσίες, όπως παρουσιάζονται πιο κάτω:

- A. Συγκεκριμένα για Προμήθειες, ετοιμάστηκαν έγγραφα και προκηρύχθηκαν οι ακόλουθοι Διαγωνισμοί:
- “Προμήθεια έξι (6) υποβρύχιων ηλεκτρικών αντλιών για το Έργο «Διασύνδεση Φραγμάτων Επαρχίας Πάφου” και “Προμήθεια διαφόρων ειδών ηλεκτροτουρπίνων για τις ανάγκες του Τμήματος εντός του έτους 2018”.

- “Προμήθεια 490 Μετρικών Τόνων Στερεού Χλωριούχου Νατρίου (NaCl) για τα Διυλιστήρια Νερού Τερσεφάνου, Λεμεσού, Ασπρόκρεμμου και Κόρνου” και “Προμήθεια Υγρού Υποχλωριώδους Νατρίου (NaOCl), για τις ανάγκες του Τ.Α.Υ”.
  - Μέσα στα πλαίσια της Συμφωνίας Πλαίσιο, για την προμήθεια σωλήνων και εξαρτημάτων από ελατό χυτοσίδηρο και άλλων συναφών εξαρτημάτων, έχουν προκηρυχθεί έξι (6) Μίνι Διαγωνισμοί για τις ανάγκες διαφόρων έργων στο ΤΑΥ.
- B. Για εκτέλεση Έργων ετοιμάστηκαν έγγραφα και προκηρύχθηκαν οι ακόλουθοι Διαγωνισμοί:
- Κατασκευή Κεντρικού Αγωγού Άρδευσης – Αγωγού Μεταφοράς – Ανακυκλωμένου Νερού Δυτικά Λευκωσίας.
  - Υδατικό Έργο Βασιλικός – Λευκωσία Φάση Α - Κατασκευή Υποέργου Α2: Δεξαμενή Χοιροκοιτίας.
  - Κατασκευή Αντιπλημμυρικών Έργων Αραδίππου Κατασκευή Φραγμάτων Καμμίση και Αρχαγγέλου από Κυλινδρούμενο σκυρόδεμα.
  - Εκτέλεση Εργασιών Επισκευής και Συντήρησης των κτιρίων των Αντλιοστασίων Ps1, Ps2–Cdp9 Και Ps3, του Αρδευτικού Έργου Κοκκινοχωριών.
  - Κατασκευή Αποχετευτικού Δικτύου στην Ευρύχου, Φλάσου και Λινού.
- C. Για αγορά Υπηρεσιών, ετοιμάστηκαν έγγραφα και προκηρύχθηκαν οι ακόλουθοι διαγωνισμοί:
- Λειτουργία και Συντήρηση για επτά χρόνια των Σταθμών Επεξεργασίας Λυμάτων των Αποχετευτικών Συστημάτων Αγρού – Κυπερούντας – Πλατρών και συναφείς εργασίες.
  - “Παροχή Υπηρεσιών Ψηφιοποίησης δικτύων (ύδρευσης/άρδευσης) για το «Έργο για τη μετάβαση του δημοσίου στην Λογιστική βάση δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων” και “Development of an Assessment Method for the Hydromorphological Status of Rivers in Cyprus.

Σημειώνεται ότι, λόγω αλληπάλληλων Ιεραρχικών Προσφυγών τόσο εναντίον αποφάσεων της Αναθέτουσας Αρχής όσο και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών για Διαγωνισμούς του Τμήματος, παρουσιάζονται σημαντικές καθυστερήσεις στην κατακύρωση σημαντικών Συμβάσεων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Είναι σε εξέλιξη ο προγραμματισμός και η αξιολόγηση της βιωσιμότητας νέων έργων υποδομής όπως :

- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Δυτικής Λευκωσίας (Α΄ και Β΄ Φάση): Το έργο αποτελείται από δεξαμενή χειμερινής αποθήκευσης νερού στην Ανθούπολη, αρδευτικά δίκτυα και αντλιοστάσια. Έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή της δεξαμενής σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και άρχισε και συνεχίζεται η κατασκευή του αγωγού μεταφοράς ανακυκλωμένου νερού που αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2019. Παράλληλα το ΤΑΥ προχώρησε με τον προγραμματισμό για την υλοποίηση των εργασιών που αφορούν στην εγκατάσταση του δευτερεύοντος δικτύου άρδευσης και στην κατασκευή των 2 αντλιοστασίων. Το έργο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης κατά 53% και από Εθνικούς Πόρους κατά 47% (Μέτρο 4 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020), με ποσοστό ανάκτησης 100%.

- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Ανατολικής Λευκωσίας: Εκπονήθηκε η μελέτη που αφορά στη κατασκευή αντλιοστασίου ενώ παράλληλα υλοποιούνται οι τελικές μελέτες που αφορούν στη δεξαμενή εξισορρόπησης χωρητικότητας 13.000 m³, στους συνδετικούς αγωγούς και σύνοδα έργα καθώς και στην κατασκευή δεξαμενών χειμερινής αποθήκευσης ανακυκλωμένου νερού στη Βαθιά Γωνιά χωρητικότητας 1.3 εκ. m³ και 1.6 εκ. m³, για την επέκταση του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων Β. Γωνιάς και για τη μεταφορά και χειμερινή αποθήκευση του ανακυκλωμένου νερού Μιας Μηλιάς αντίστοιχα.
- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Λεμεσού: Το Σχέδιο Χρήσης ανακυκλωμένου Νερού Λεμεσού προνοεί την άμεση κατασκευή αγωγών σύνδεσης του υπό ανέγερση από τον ΣΑΛΑ σταθμού επεξεργασίας λυμάτων δυτικής Λεμεσού στα Πολεμίδια, με το υφιστάμενο δίκτυο άρδευσης ανακυκλωμένου νερού, καθώς και έργα αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού που παράγεται από τους σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων Μονής και Πολεμιδιών. Το 2018 ολοκληρώθηκε η μελέτη και άρχισε η κατασκευή των απαραίτητων έργων σύνδεσης και αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού που θα παράγεται στο σταθμού επεξεργασίας λυμάτων Δυτικής Λεμεσού.
- Χρήση ανακυκλωμένου Λάρνακας: Το έργο αφορά την μελέτη και κατασκευή φράγματος χειμερινής αποθήκευσης στην Τερσεφάνου, χωρητικότητας 3.6 εκ. κ.μ. νερού και αγωγών μεταφοράς του ανακυκλωμένου νερού που θα παράγεται στον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Λάρνακας. Η μελέτη άρχισε και συνεχίζεται εντός χρονοδιαγραμμάτων. Το έργο έχει εγκριθεί για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.
- Ενίσχυση υδατοπρομήθειας στην περιοχή της ελεύθερης Αμμοχώστου: Το έργο περιλαμβάνει τη μελέτη και κατασκευή αγωγών, αντλιοστασίων και δεξαμενών από τη μονάδα αφαλάτωσης Δεκέλειας προς το ύψωμα Κοκκινόκρεμμος. Το 2018 ολοκληρώθηκε η κατασκευή των 3^{ων} υδατοδεξαμενών GLS συνολικής χωρητικότητας 15000 m³ και παράλληλα υλοποιείται η σύμβαση που αφορά στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την τελική μελέτη του αγωγού σύνδεσης της αφαλάτωσης Δεκέλειας με το ύψωμα Κοκκινόκρεμμου.
- Ικανοποίηση υδρευτικών αναγκών στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας (αγωγός Βασιλικού-Λευκωσίας): Ολοκληρώθηκε η Μελέτη Σκοπιμότητας του έργου και υπογράφηκε συμφωνία χρηματοδότησης με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την παραχώρηση δανείου ύψους 40εκ. ευρώ.
- Νέο αντλιοστάσιο πόσιμου νερού στην Τερσεφάνου: Υλοποιείται η σύμβαση που αφορά στην μελέτη και στο σχεδιασμό του νέου Αντλιοστασίου που θα συνδεθεί με τις δεξαμενές επεξεργασμένου νερού του Διυλιστηρίου νερού της Τερσεφάνου για να προωθεί πόσιμο νερό προς τη Δεξαμενή εξισορρόπησης Ιδαλίου.
- Αντιπλημμυρικά φράγματα Αραδίππου: Εντός του 2018 διενεργήθηκε σχετικός διαγωνισμός για τη κατασκευή των φραγμάτων Καμμίση και Αρχάγγελου. Το Έργο εγκρίθηκε για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.
- Μονάδα Αφαλάτωσης Πάφου: Ετοιμάσθηκε και υποβλήθηκε στην ΓΔ ΕΠΣΑ Σημείωμα Έργου το οποίο έτυχε θετικής αξιολόγησης. Εκπονείται μελέτη βιωσιμότητας για την κατασκευή Μονάδας Αφαλάτωσης στα Κούκλια της Πάφου για απεξάρτηση της υδατοπρομήθειας της ευρύτερης περιοχής Πάφου από τις καιρικές συνθήκες.
- Διασύνδεση Φραγμάτων Πάφου (Ευρέτου, Κανναβιού και Ασπρόκρεμμου): Το 2018 ολοκληρώθηκε η μελέτη που αφορά στη διασύνδεση του Φράγματος της Ευρέτου με

τα Φράγματα Ασπρόκρεμμου και Κανναβιούς. Στόχο του όλου έργου είναι η ενίσχυση του Έργου Πάφου από άλλη πηγή νερού μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής και λειτουργίας της μονάδας αφαλάτωσης. Η διασύνδεση αυτή θα προσφέρει μεγάλη ευελιξία στη διαχείριση των τριών φραγμάτων, ιδιαίτερα σε χρονιές ολιγομβρίας ή ανομβρίας.

Είναι σε εξέλιξη η κατασκευή έργων υποδομής με κυριότερα τα ακόλουθα:

- Ικανοποίηση υδρευτικών αναγκών στην Ανατολική Λεμεσό: Κατασκευή συναφών έργων για τη μεταφορά αφαλατωμένου νερού από την αφαλάτωση Βασιλικού. Οι κατασκευαστικές εργασίες συνεχίζονται βάσει του χρονοδιαγράμματος.
- Υδατοπρομήθεια ευρύτερης περιοχής Λεμεσού: Τροφοδοσία των περιαστικών περιοχών Λεμεσού από την αφαλάτωση Επισκοπής.
- Κυβερνητικό Υδατικό Έργο Χαμηλών Χωριών Πάφου: Ολοκληρώθηκε η προμήθεια μέρους του αγωγού.
- Αρδευτικό Έργο Σολέας: Ολοκληρώθηκε η προμήθεια σωλήνων και εξαρτημάτων μέρους του Έργου και συνεχίζονται οι εργασίες τοποθέτησης τους.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ολοκληρώθηκε το Στρατηγικό Σχέδιο του ΤΑΥ για την περίοδο 2017-2019. Αναλύθηκαν οι Στρατηγικοί Στόχοι, οι Δραστηριότητες και Δράσεις του Τμήματος για την πιο πάνω περίοδο και καθορίστηκαν οι Δείκτες Επίδοσης και Απόδοσης.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Το ΤΑΥ έχει την ευθύνη της διαχείρισης, λειτουργίας και συντήρησης των Κυβερνητικών Υδατικών Έργων (ΚΥΕ) στα πλαίσια εφαρμογής της εκάστοτε υδατικής πολιτικής. Στα ΚΥΕ περιλαμβάνονται υδατικές εγκαταστάσεις όπως φράγματα, διυλιστήρια νερού, κυβερνητικές γεωτρήσεις, συστήματα άντλησης, κεντρικές δεξαμενές, αγωγοί μεταφοράς νερού, αρδευτικά δίκτυα κ.λπ. Από τα ΚΥΕ εξυπηρετούνται οι ανάγκες πόσιμου νερού (μέσω των κυβερνητικών συστημάτων υδατοπρομήθειας) και νερού άρδευσης (μέσω των κυβερνητικών αρδευτικών έργων) στις καθορισμένες ωφελούμενες περιοχές.

Κυβερνητικά Συστήματα Υδατοπρομήθειας

Το νερό ύδρευσης που παράγεται από τα Διυλιστήρια νερού και τις Μονάδες Αφαλάτωσης, διοχετεύεται στις υδατοδεξαμενές 180 Τοπικών Αρχών (Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, Δήμοι και Κοινότητες), που έχουν την ευθύνη διανομής του στους καταναλωτές. Το 2018, η συνολική παραγωγή πόσιμου νερού από τα Διυλιστήρια νερού και τις Μονάδες Αφαλάτωσης ανήλθε στα 101,6 ΕΚΜ (εκατομμύρια κυβικά μέτρα) σε σχέση με 98,4 ΕΚΜ το 2017.

Στην Κύπρο λειτουργούν σήμερα 5 Διυλιστήρια νερού, στα οποία διυλίζεται επιφανειακό νερό από τα φράγματα. Πρόκειται για τα Διυλιστήρια Τερσεφάνου, Κόρνου, Λεμεσού, Ασπρόκρεμμου και Κανναβιούς. Λόγω των χαμηλών αποθεμάτων νερού στα φράγματα στις αρχές του 2018, η παραγωγή νερού από τα Διυλιστήρια αυτά διατηρήθηκε στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα, ενώ για κάλυψη των αναγκών ύδρευσης αυξήθηκε, παράλληλα, η παραγωγή από τις Αφαλάτωσης. Η συνολική παραγωγή πόσιμου νερού από τα Διυλιστήρια ανήλθε στα 31,5 ΕΚΜ, σε σχέση με 29,2 ΕΚΜ το 2017.

Επίσης, στην Κύπρο λειτουργούν δύο Ταχυδιυλιστήρια νερού, τα οποία διυλίζουν επιφανειακό νερό από τα Φράγματα Ταμασού και Κλήρου. Το Ταχυδιυλιστήριο Ταμασού τροφοδοτεί με πόσιμο νερό τις κοινότητες Επισκοπεϊό, Ψημολόφου, Πέρα Ορεινής και Καμπιά και το Ταχυδιυλιστήριο Κλήρου τροφοδοτεί τις κοινότητες Κλήρου, Μαλούντα και Αρεδιού, καθώς και το στρατόπεδο Τάσου Μάρκου. Η συνολική παραγωγή των Ταχυδιυλιστηρίων κατά το 2018, ανήλθε στα 417.280 ΚΜ (κυβικά μέτρα), σε σχέση με 426.500 ΚΜ το 2017.

Επιπρόσθετα, στην κοινότητα Μάμμαρι λειτουργεί κινητή μονάδα η οποία αφαιρεί Αρσενικό από το νερό της γεώτρησης της κοινότητας. Η μονάδα τίθεται σε λειτουργία περιστασιακά, κυρίως κατά τη θερινή περίοδο που υπάρχει ανάγκη επιπρόσθετων ποσοτήτων νερού, για ενίσχυση της υδροδότησης της κοινότητας. Η συνολική παραγωγή της μονάδας κατά το 2018, ανήλθε στα 24.870 ΚΜ, σε σχέση με 40.960 ΚΜ το 2017.

Κατά το 2018, συνεχίστηκε η διαχείριση των Συμβάσεων των Μονάδων Αφαλάτωσης Δεκέλειας, Επισκοπής, Βασιλικού και Λάρνακας. Η λειτουργία και παραγωγή των Μονάδων Αφαλάτωσης καθορίζεται στο σενάριο κατανομής των υδατικών αποθεμάτων, το οποίο εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η συνολική παραγωγή αφαλατωμένου νερού κατά το 2018, ανήλθε στα 69,7 ΕΚΜ, σε σχέση με 68,7 ΕΚΜ το 2017.

Κατά το 2018, συνεχίστηκε η λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων του ΤΑΥ που προμηθεύουν με πόσιμο νερό τις τοπικές αρχές υδατοπρομήθειας, καθώς επίσης και η καταμέτρηση και τιμολόγηση του πόσιμου νερού. Επίσης, αντιμετωπίστηκαν περιστασιακά βλαβών και εξετάστηκαν παράπονα που σχετίζονται με την προμήθεια πόσιμου νερού, εξετάστηκαν αιτήσεις για χορήγηση πολεοδομικών αδειών και έγιναν υποδείξεις εγκαταστάσεων του Τμήματος σε κυβερνητικές υπηρεσίες και ιδιώτες, στα πλαίσια υλοποίησης αναπτύξεων. Επίσης συνεχίστηκε η δειγματοληψία και αξιολόγηση αναλύσεων για τη διασφάλιση της ποιότητας του πόσιμου νερού, πριν τη παράδοση του στις υδατοδεξαμενές των Τοπικών Αρχών.

Κυβερνητικά Αρδευτικά Δίκτυα

Κατά τη διάρκεια του 2018, η συνολική παροχή νερού άρδευσης στις περιοχές που αρδεύονται από τα Κυβερνητικά Αρδευτικά Έργα ανήλθε στα 45,3 ΕΚΜ, από τα οποία 22,3 ΕΚΜ, προήλθαν από νερό των φραγμάτων, 9,6 ΕΚΜ, από γεωτρήσεις και 13,4 ΕΚΜ, από ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και το 2018 καταρτίστηκε το σενάριο κατανομής νερού άρδευσης από τα ΚΥΕ, κατόπιν διαβούλευσης με τις αγροτικές οργανώσεις. Το σενάριο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού συζητήθηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων σύμφωνα με τον περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμο. Το σενάριο εφαρμόστηκε και παρακολουθείτο σε όλη τη διάρκεια της αρδευτικής περιόδου, με συνεχή και πολυδιάστατη εργασία η οποία εκτελείται από την Υπηρεσία Άρδευσης και τα επαρχιακά γραφεία του ΤΑΥ, με στόχο την, όσο το δυνατό, τήρηση του σεναρίου και της κατανομής των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού άρδευσης.

Σε ότι αφορά το υδατικό ισοζύγιο στα ΚΥΕ, συνεχίστηκε η καθημερινή καταγραφή και αξιολόγηση των εισροών στα φράγματα. Τα δεδομένα αυτά αξιοποιούνται και γίνεται ο σχετικός ισολογισμός, λαμβανομένων υπόψη των αποθεμάτων, καταναλώσεων, εξάτμισης και απωλειών. Σχετική ημερήσια ενημερωτική κατάσταση αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος καθημερινά.

Στα πλαίσια της συνεργασίας με το Υπουργείο Εσωτερικών, το ΤΑΥ συνέχισε και το 2018 να συμβάλει στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκαλούνται στα Αρδευτικά Τμήματα από την εφαρμογή της Νομοθεσίας περί Κρατικών Ενισχύσεων.

Σημαντική εργασία, με πληθώρα ενεργειών και παρεμβάσεων, αποτελεί η εργασία συντήρησης του κεντρικού αγωγού του Νότιου Αγωγού και όλων των εγκαταστάσεων του έργου, με βάση συγκεκριμένο πρόγραμμα. Επίσης η παρακολούθηση του, για την σωστή λειτουργία και ασφάλεια του, αφού αποτελεί την κεντρική αρτηρία υδροδότησης των περιοχών Λεμεσού, Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου καθώς και την άρδευση των περιοχών Λεμεσού, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Παρόμοια, συνεχίστηκε η επίβλεψη λειτουργίας και συντήρησης των φραγμάτων και όλης της υποδομής των υδατικών έργων.

Για την εφαρμογή της πολιτικής δημιουργίας γηπέδων γκολφ και άλλων μεγάλων αναπτύξεων, το ΤΑΥ συνέχισε να συμβάλει στην αξιολόγηση των αιτήσεων για χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας σε ότι αφορά την υδροδότηση καθώς και άλλα θέματα της αρμοδιότητας του. Στα πλαίσια αυτά έγινε επίσης αξιολόγηση των συναφών εκθέσεων εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Τιμολόγηση Νερού και Καθυστερημένα Έσοδα

Συνεχίστηκε η τιμολόγηση του νερού ύδρευσης και άρδευσης που παρέχεται από τα ΚΥΕ, με την καταγραφή και χρέωση της κατανάλωσης, σύμφωνα με τα ισχύοντα τέλη, με βάση του Κανονισμούς Τελών Ύδατος 48/2017.

Η διαδικασία για την είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών κατανάλωσης νερού ύδρευσης και άρδευσης και για την απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων στο σταθμό επεξεργασίας οικιακών λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων, αποτελεί συνεχή προσπάθεια του ΤΑΥ. Για το σκοπό αυτό συνεχίστηκε η συνεργασία με την Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για λήψη δικαστικών μέτρων εναντίον των οφειλετών.

Σε ότι αφορά τις τοπικές αρχές υδατοπρομήθειας που διατηρούν καθυστερημένες οφειλές για αγορά πόσιμου νερού από το ΤΑΥ, συνεχίστηκε η προσπάθεια ενεργοποίησης των τοπικών αρχών-οφειλετών, σε συνεργασία και με άλλες αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες. Σε ότι αφορά τις κοινότητες, έχει διενεργηθεί πληρωμή ποσού €18,7 εκ. έναντι των οφειλών των Κοινοτικών Συμβουλίων προς το ΤΑΥ, όπως είχαν διαμορφωθεί μέχρι τις 14/11/2017. Η πληρωμή έγινε με συμψηφιστικές πράξεις από τον προϋπολογισμό του Υπ. Εσωτερικών, σύμφωνα με σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Με τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 77.911 και αρ. 79.302 και ημερ. 26.11.2014 και 26.8.2015 αντίστοιχα, εγκρίθηκε η μεταφορά των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εσωτερικών, οι οποίες προνοούνταν στους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2014, στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Επίσης, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση αρ. 79.302, καθορίστηκε ότι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) θα ενεργεί ως το τεχνικό τμήμα που θα προωθεί τα νέα έργα υποδομής, στα πλαίσια της υλοποίησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021, τα οποία εγκρίθηκαν με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 79.717 και ημερ. 5.11.2015.

Παρατίθενται πιο κάτω περιληπτικά οι ενέργειες που έγιναν εντός του έτους 2018, σε σχέση με την προώθηση υλοποίησης της απαιτούμενης υποδομής για τη διαχείριση των στερεών δημοτικών αποβλήτων και τη διευθέτηση των εκκρεμοτήτων που μεταφέρθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.) στο ΤΑΥ.

Γενικά

Το ΥΓΑΑΠ έχει υποβάλει αίτηση, στην Ομάδα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SRSS), για την ετοιμασία των απαιτούμενων μελετών και την οποιαδήποτε τεχνική υποστήριξη θα χρειαστεί για την ολοκλήρωση της αναθεώρησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021.

Αποκατάσταση των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ).

Σε σχέση με τις εκκρεμότητες των συμβάσεων αποκατάστασης των ΧΑΔΑ στις επαρχίες Πάφου και Λάρνακας-Αμμοχώστου, οι οποίες μεταφέρθηκαν στο ΤΑΥ από το ΥΠ.ΕΣ, μεταξύ άλλων προωθήθηκαν προς έγκριση αριθμός Αλλαγών/Απαιτήσεων στις αρμόδιες Επιτροπές (ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ), καθώς και η διευθέτηση του τελικού λογαριασμού του ΧΑΔΑ Πάφου.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η παρακολούθηση της σύμβασης για την περιβαλλοντική παρακολούθηση/φροντίδα των ΧΑΔΑ που έχουν αποκατασταθεί στις επαρχίες Λάρνακας-Αμμοχώστου από το ΥΠ.ΕΣ. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με σχετική Υπουργική Απόφαση, η εν λόγω σύμβαση θα έπρεπε να είχε εκχωρηθεί στο Συμβούλιο Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου, το οποίο δεν αποδέχεται να αναλάβει την εν λόγω σύμβαση, επικαλούμενο διάφορους λόγους.

Περαιτέρω, συνεχίστηκε η υλοποίηση των δύο συμβάσεων για την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού αντίστοιχα, με την ολοκλήρωση της Τεχνοοικονομικής Μελέτης και η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον. Τόσο η ετοιμασία των αναγκαίων μελετών/εγγράφων όσο και η υλοποίηση των κατασκευαστικών εργασιών αποκατάστασης συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους.

Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) και Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) επαρχίας Λεμεσού.

Η κατασκευή της Μονάδας ΟΕΔΑ Πεντακώμου και του ΣΜΑ Καντού, εγκαταστάσεις οι οποίες παραλαμβάνουν προς επεξεργασία τα σύμμεικτα οικιακά απόβλητα της επαρχίας Λεμεσού, ολοκληρώθηκαν από το ΥΠ.ΕΣ και άρχισαν να λειτουργούν τον Νοέμβριο 2017, υπό την παρακολούθηση του ΤΑΥ.

Σε σχέση με τις εκκρεμότητες της σύμβασης κατασκευής, η οποία μεταφέρθηκε στο ΤΑΥ, μεταξύ άλλων προωθήθηκαν προς έγκριση αριθμός Αλλαγών/Απαιτήσεων στις αρμόδιες Επιτροπές (ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ). Παράλληλα, συνεχίστηκαν οι διαπραγματεύσεις με την Τσιμεντοποιία Βασιλικού για την παραλαβή των παραγόμενων δευτερογενών καύσιμων RDF και SRF και τη χρήση τους ως εναλλακτικά καύσιμα για την παραγωγή ενέργειας, σαν ενδιάμεση λύση, μέχρις ότου εξευρεθεί μέσω διαγωνισμού ο τελικός αποδέκτης. Από το Νοέμβριο του 2018, άρχισε η μεταφορά του παραγομένου δευτερογενούς καυσίμου SRF στις εγκαταστάσεις της εν λόγω Τσιμεντοποιίας. Κατόπιν Γνωμάτευσης που εκδόθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή, το παραγόμενο δευτερογενές καύσιμο RDF, ενταφιαζόταν στη λεκάνη του ΧΥΤΥ της Μονάδας ενώ έγιναν τροποποιήσεις στη Μονάδα, προκειμένου το δευτερογενές καύσιμο RDF να παράγεται στη μορφή που επιθυμεί η Τσιμεντοποιία Βασιλικού και να καταστεί δυνατή η έναρξη δοκιμών καύσης, εντός του Ιανουαρίου 2019.

Τέλος, συνεχίστηκε η προσπάθεια εκχώρησης της σύμβασης λειτουργίας της Μονάδας και του ΣΜΑ στο Συμβούλιο Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχίας Λεμεσού, χωρίς ωστόσο να καταστεί δυνατό να υπογραφεί η σχετική συμφωνία εκχώρησης.

Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) και Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου.

Με τον τερματισμό λειτουργίας του ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη, διαφάνηκε η ανάγκη για την εκτροπή των σύμμεικτων οικιακών αποβλήτων της επαρχίας Λευκωσίας στην Μονάδα ΟΕΔΑ Κόσιης. Ως εκ τούτου, με την έγκριση των αρμοδίων Επιτροπών (ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ), υπογράφηκε στις 21.5.2018 η συμπληρωματική συμφωνία με τον Ανάδοχο λειτουργίας της Μονάδας, για την τελική διάθεση και επεξεργασία των σύμμεικτων οικιακών αποβλήτων της επαρχίας Λευκωσίας. Η μεταφορά των αποβλήτων από την επαρχία Λευκωσίας στη Μονάδα άρχισε σταδιακά από τις 1.9.2018 και ολοκληρώθηκε περί τα μέσα Οκτωβρίου 2018. Επίσης, με την υπογραφή της εν

λόγω συμφωνίας διευθετήθηκαν και οι οικονομικές διαφορές που υπήρχαν μεταξύ του Αναδόχου λειτουργίας και του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου, σε σχέση με τη λειτουργία της Μονάδας.

Παράλληλα, έχουν αρχίσει οι διαδικασίες τεχνικής υποστήριξης του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου για τη νέα σύμβαση λειτουργίας/συντήρησης της Μονάδας και του ΣΜΑ, στην οποία θα περιλαμβάνεται η κατασκευή νέου κυττάρου στον χώρο του ΧΥΤΥ της Μονάδας.

Στα πλαίσια αναθεώρησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015–2021 που αναφέρεται ανωτέρω, θα εξεταστεί και το ενδεχόμενο αναβάθμισης της Μονάδας.

Παγκύπριο Δίκτυο Πράσινων Σημείων (ΠΣ).

Σε σχέση με τις εκκρεμότητες των συμβάσεων κατασκευής των Πράσινων Σημείων στις επαρχίες Λεμεσού και Λάρνακας-Αμμοχώστου, οι οποίες μεταφέρθηκαν στο ΤΑΥ από το ΥΠ.ΕΣ., μεταξύ άλλων προωθήθηκαν προς έγκριση αριθμός Αλλαγών/Απαιτήσεων στις αρμόδιες Επιτροπές (ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ) και διευθετήθηκαν οι τελικοί λογαριασμοί των εν λόγω συμβάσεων. Επίσης, ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες εκχώρησης του δικαιώματος χρήσης των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού των ΠΣ στα αντίστοιχα επαρχιακά Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων. Παράλληλα, το ΤΑΥ ως Τεχνικός Σύμβουλος των επαρχιακών Συμβουλίων Εκμετάλλευσης, παρείχε τεχνική υποστήριξη στα εν λόγω Συμβούλια, στην ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμών, προκήρυξη των διαγωνισμών και κατακύρωση συμβάσεων για τη λειτουργία των ΠΣ.

Χώρος Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ) επαρχίας Πάφου

Στα πλαίσια αναθεώρησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015–2021 που αναφέρεται ανωτέρω, θα εξεταστεί και το ενδεχόμενο αναβάθμισης του ΧΥΤΑ Πάφου σε Μονάδα ΟΕΔΑ.

Παράλληλα, έχουν αρχίσει οι διαδικασίες τεχνικής υποστήριξης του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχίας Πάφου για την κατασκευή νέου κυττάρου στον χώρο του ΧΥΤΑ Πάφου.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

Στα πλαίσια του θεσμού της ενδομηματικής επιμόρφωσης κατά το 2018, διοργανώθηκαν 15 σειρές εξειδικευμένων προγραμμάτων, με 132 συμμετέχοντες με συνολικό κόστος € 28.202,33. Επίσης διοργανώθηκαν 4 σειρές προγραμμάτων, με 35 συμμετέχοντες χωρίς κόστος. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και διαλέξεις αφορούσαν Νομοθετικά προγράμματα και εργαστήρια επικοινωνίας.

Η παρακολούθηση της λειτουργίας του Έργου του Νότιου Αγωγού γίνεται μέσω του Συστήματος Τηλεμετρίας, μέσω του οποίου παρέχεται συνεχής και πλήρης εικόνα της λειτουργίας των Μεγάλων υδατικών Έργων και η δυνατότητα διορθωτικών ενεργειών.

Η ηλεκτρονική υποδομή του Τμήματος περιλαμβάνει σημαντικά εξειδικευμένα μηχανογραφημένα συστήματα σχετικά με τις εργασίες του και επίσης γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών (GIS). Όλο σχεδόν το προσωπικό έχει πρόσβαση στα εσωτερικά αρχεία κοινής χρήσης του δικτύου, καθώς και στο διαδίκτυο και στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Παρά τους περιορισμένους πόρους και τον περιορισμένο αριθμό σε εξειδικευμένο προσωπικό, γίνεται προσπάθεια για τεχνική υποστήριξη σε καθημερινή βάση, και για αναβάθμιση των λογισμικών και του εξοπλισμού.

Γίνεται καθημερινή ενημέρωση της ιστοσελίδας του Τμήματος, με πληροφορίες για το υδατικό ισοζύγιο, τους υδατικούς πόρους, το περιβάλλον, τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, τη σχετική Κυπριακή Νομοθεσία, τα μέτρα εξοικονόμησης νερού κ.α. Επιπρόσθετα, η ιστοσελίδα προσφέρεται στους ενδιαφερόμενους πρόσβαση σε πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία καθώς και τρόπος επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Η καλλιέργεια υδατικής συνείδησης αποσκοπεί στην εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση του νερού καθώς και στην προώθηση μέτρων για μείωση της κατανάλωσης νερού στη γεωργία και στα νοικοκυριά. Για τον σκοπό αυτό, κατά τη διάρκεια του 2018, το Τμήμα διοργάνωσε και συμμετείχε σε διάφορες εκδηλώσεις, διαλέξεις, φεστιβάλ, πορείες και διαγωνισμούς. Επιπρόσθετα, έλαβε μέρος σε σχετικές Εκθέσεις και σε άλλες οργανωμένες εκδηλώσεις. Επίσης, σε συνεργασία με το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, προχώρησε στην εκτύπωση εντύπων, με θέμα την εξοικονόμηση του νερού.

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Κατά τη διάρκεια του 2018, πραγματοποιήθηκε επιτυχώς ο ετήσιος έλεγχος του Χημείου της Υπηρεσίας Ελέγχου Ποιότητας Νερού (ΥΕΠΝ) από τον Κυπριακό Οργανισμό Προώθησης Ποιότητας (ΚΟΠΠ) για σκοπούς διατήρησης της διαπίστευσης βάση του Ευρωπαϊκού Προτύπου ISO/IEC 17025:2005. Επίσης, ξεκίνησε και η διαδικασία αλλαγών στο Χημείο για μετάβαση στο νέο Πρότυπο ISO/IEC 17025:2017. Το Χημείο της ΥΕΠΝ με τη συμμόρφωσή του με το Πρότυπο αυτό, θα λειτουργεί επίσης εν γένει σύμφωνα με τις αρχές του ISO 9001.

Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις καθώς και έλεγχος των αποτελεσμάτων για κάλυψη των αναγκών διαφόρων υπηρεσιών του Τμήματος. Συγκεκριμένα, διενεργήθηκαν αναλύσεις σε δείγματα νερού ως ακολούθως:

A) Χημικές αναλύσεις σε δείγματα νερού:

- αφαλατωμένου νερού από τις μονάδες αφαλάτωσης Δεκέλειας, Λάρνακας, Επισκοπής και Βασιλικού και σύγκριση των αποτελεσμάτων με τα όρια του εκάστοτε Συμβολαίου.
- των κοινοτικών γεωτρήσεων και πηγών που χρησιμοποιούνται για σκοπούς ύδρευσης παγκύπρια και έλεγχος των αποτελεσμάτων σύμφωνα με την Οδηγία 98/83/ΕΚ και τον περί της Ποιότητας του Νερού Ανθρώπινης Κατανάλωσης Νόμο 87(Ι)/2001.
- των μικρών φραγμάτων και των μεγάλων πηγών σύμφωνα με τις ανάγκες του Εθνικού Προγράμματος Παρακολούθησης.
- από δίκτυα άρδευσης σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Συνεργασίας της ΥΕΠΝ με την Υπηρεσία Άρδευσης. Αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ.
- με σκοπό την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο υπόγειο νερό του υδροφορέα Ακρωτηρίου (εμπλουτιστικό έργο).
- των υπόγειων νερών της Επαρχίας Πάφου.
- με σκοπό την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο υπόγειο νερό του ποταμού Έζουσας (εμπλουτιστικό έργο).
- υφάλμυρου νερού (αλυκές).

B) Χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις σε δείγματα:

- επιφανειακού και επεξεργασμένου νερού από τα διυλιστήρια νερού (Τερσεφάνου, Λεμεσού, Ασπρόκρεμμου, Κανναβιού, Κόρνου) και από τα Ταχυδιυλιστήρια Νερού Ταμασού και Κλήρου και έλεγχος των αποτελεσμάτων σύμφωνα με την Οδηγία

98/83/ΕΚ και τον περί της Ποιότητας του Νερού Ανθρώπινης Κατανάλωσης Νόμο 87(Ι)/2001.

- νερού από τους αγωγούς μεταφοράς πόσιμου νερού και έλεγχος των αποτελεσμάτων σύμφωνα με την Οδηγία 98/83/ΕΚ και τον περί της Ποιότητας του Νερού Ανθρώπινης Κατανάλωσης Νόμο 87(Ι)/2001.

Γ) Μικροβιολογικές αναλύσεις σε δείγματα νερού από δίκτυα άρδευσης σύμφωνα με τις ανάγκες του Εθνικού Προγράμματος Παρακολούθησης του Τμήματος Γεωργίας.

Δ) Προσδιορισμοί μικροκυστινών σε δείγματα νερού Διυλιστηρίων και Ταχυδιυλιστηρίων Νερού.

Παρακολούθηση Ποιότητας Ανακυκλωμένου Νερού

Συνεχίστηκε η διεξαγωγή δειγματοληψιών και η εκτέλεση χημικών και μικροβιολογικών αναλύσεων καθώς και αναλύσεων τοξικότητας στα πλαίσια εφαρμογής του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου, από 37 Σταθμούς Επεξεργασίας Λυμάτων Κοινοτήτων/Δήμων και των Συμβουλίων Αποχετεύσεων Λευκωσίας, Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου και Παραλιμνίου–Αγίας Νάπας.

Συγκεκριμένα έγιναν αναλύσεις σε 563 δείγματα ανεπεξέργαστων και επεξεργασμένων λυμάτων, θαλάσσιου νερού (Λεμεσού και Λάρνακας), νερού από φράγματα (Πολεμιδιών και Αθαλάσσας), νερού από ποταμούς (Οβγού, Κακοπετριάς και Πελενδρίου), νερού υδρογεωτρήσεων, εδάφους που αρδεύεται από ανακυκλωμένο νερό, εδάφους στο οποίο διατίθεται λάσπη του Σταθμού Επεξεργασίας Οικιακών Λυμάτων και Βιομηχανικών Αποβλήτων στη Βαθιά Γωνιά και λάσπης του Σταθμού Επεξεργασίας Οικιακών Λυμάτων και Βιομηχανικών Αποβλήτων στη Βαθιά Γωνιά. Ο συνολικός αριθμός των αναλύσεων ανήλθε σε 5421.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Κατά το 2018 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές δράσεις σχετικά με τα θέματα ασφάλειας και υγείας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους, ούτως ώστε να παρέχει και να διασφαλίσει στο προσωπικό αλλά και σε οποιονδήποτε επηρεάζεται από τις δραστηριότητες του ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας. Μεταξύ άλλων διεξήχθησαν επιθεωρήσεις σε όλα τα εργοτάξια, εγκαταστάσεις και υποστατικά του Τμήματος και ετοιμάστηκαν σχετικές εκθέσεις. Για καλύτερη εφαρμογή, λειτούργησαν επίσης έντεκα επιτροπές ασφάλειας και Υγείας Παγκύπρια.

Με σκοπό την ενημέρωση και κατάρτιση και αυτοπροστασία, διοργανώθηκαν πληθώρα μαθημάτων, διαλέξεων, και ημερίδων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως το ΚΕΠΑ, η αστυνομία, το Τμήμα Δασών, το ΤΕΕ, την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης κ.α. “Έγινε επίσης εκπαίδευση του προσωπικού για θέματα Ασφάλειας και Υγείας και το προσωπικό εφοδιάστηκε με όλα τα απαιτούμενα μέσα ατομικής προστασίας (ιματισμού/υπόδησης, ανιχνευτές αερίων για άτομα τα οποία εργάζονται σε κλειστούς χώρους κ.α.).

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ αποτελούν την πρώτη γραμμή δράσης σε όλους τους τομείς που αναφέρονται στους στόχους και αρμοδιότητες του Τμήματος. Εκτός από τα γενικότερα διαχειριστικά θέματα, έχουν την ευθύνη για τη λειτουργία και συντήρηση / αναβάθμιση των κυβερνητικών δικτύων διανομής νερού ύδρευσης, άρδευσης και ανακυκλωμένου νερού. Επιπρόσθετα, την εξυπηρέτηση των πολιτών και την παροχή βοήθειας, τόσο σε συμβουλευτικό

επίπεδο όσο και με την υλοποίηση έργων υποδομής, στις κοινότητες της επαρχίας τους, όπως αξιοποιήσεις γεωτρήσεων, κατασκευές υδατοδεξαμενών και υδατόπυργων, εγκαταστάσεις αγωγών μεταφοράς και διανομής και κατασκευή αντλιοστασίων.

Κατά το 2018 εκτελέστηκε πληθώρα έργων διαφόρων μεγεθών από τα επαρχιακά γραφεία. Επιγραμματικά αναφέρονται δέκα έργα στην Επαρχία Λευκωσίας, επτά έργα στην επαρχία Λάρνακας, ένα στην επαρχία Αμμοχώστου το οποίο συνεχίζεται (λιγότερα σε αριθμό λόγω του περιορισμένου αριθμού κοινοτήτων στις ελεύθερες περιοχές), επτά στην επαρχία Πάφου και σαρανταπέντε στην επαρχία Λεμεσού. Τα πλείστα από αυτά αφορούν βελτίωση υποδομών υδατοπρομηθειών κοινοτήτων.

Στα Επαρχιακά Γραφεία εξετάζονται επίσης οι αιτήσεις ιδιωτικών αναπτύξεων για πολεοδομικές άδειες χωροταξικών σχεδίων, άδειες οικοδομής και διαχωρισμού οικοπέδων, άδειες διαίρεσης γης και παραχώρησης κρατικής γης, καθώς επίσης και αιτήσεις άρδευσης τεμαχίων σε περιοχές αναδασμού. Εξετάζονται τυχόν επηρεασμοί των έργων του Τμήματος από αναπτύξεις δικτύων ημικρατικών οργανισμών όπως ΑΗΚ και ΑΤΗΚ. Παράλληλα, είναι οι αποδέκτες των αιτήσεων για άδειες έργου Υδροληψίας και άδειες υδροληψίας, καθώς και αιτήσεων για παραχώρηση νερού από κυβερνητικά αρδευτικά έργα ή έργα διάθεσης ανακυκλωμένου νερού.

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ 2018
ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΥΔΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ		Χωρητικότητα Ε.Κ.Μ.	Αποθέματα 01-01-18	Εισροή 1/1/-31/12/18	Χρήση Νερού 2018 Ε.Κ.Μ.				
					Υδρευση	Αρδευση	Αποθήκευση	Εμπλουτ	Ολικό
1	ΝΟΤΙΟΣ ΑΓΩΓΟΣ								
1.1	Φράγματα								
	(i) Κούρης	115,000	8,588	16,522	6,824	9,263			16,087
	Κούρης (Εμπλ.Υδροφ.Γερμασόγεις -Υδρευση)				2,823			0,610	3,433
	(ii) Καλαβασός	17,100	0,643	1,100		0,915			0,915
	(iii) Λεύκαμα	13,850	1,480	0,844	0,927	0,122			1,049
	(iv) Διπτόταμος	15,500	2,569	0,599	1,400	0,290			1,690
	(v) Γερμασόγεια	13,500	0,165	3,886	2,182	0,373			2,555
	(vi) Πολεμιδία	3,400	0,686	0,431		0,246			0,246
	(vii) Αρμίνου	4,300	1,749	12,797				2,920	2,920
	(viii) Άχνα	6,800	1,019			0,224			0,224
	Ολικό απο Φράγματα Ν.Α.	189,450	16,899	36,179	14,156	11,433		3,530	29,119
1.2	Γεωτρήσεις Μαρωνίου - Αρδευση					0,170			0,170
1.3	Γεωτρήσεις Γερμασόγειας-Υδρευση								0,000
1.4	Γεωτρήσεις Δέλτα Κούρης -Υδρευση				2,284				2,284
1.5	Γεωτρήσεις Χαμηλά Κρασοχώρια-Υδρευση				0,095				0,095
1.6	Γεωτρήσεις Λεμεσού για Αρδευση					3,747			3,747
1.7	Αφαλάτωση-Βασιλικού				12,698			3,465	16,163
1.8	Αφαλάτωση-Δεκέλειας				19,924				19,924
1.9	Αφαλάτωση-Λάρνακας				19,701				19,701
1.10	Αφαλάτωση-Επισκοπής				13,814				13,814
1.11	Ανακυκλ. Νερό Λεμεσού (Ανατ.+Δυτικά)					5,224			5,224
	ΟΛΙΚΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΓΩΓΟΥ				82,672	20,574	3,465	3,530	110,241
2	ΠΑΦΟΣ								
2.1	Φράγματα								
	(i) Ασπρόκρεμμος	52,375	9,746	10,610	5,440	2,739			8,179
	(ii) Κανναβιού-Διυλ.Αναρίτας	17,168	2,982	4,403	3,231	0,165			3,396
	(iii) Κανναβιού- Διυλ.Κανναβιού				1,473				1,473
	(iv) Μαυροκόλυμπος	2,180	0,529	0,293		0,962			0,962
	Ολικό απο Φράγματα Πάφου	71,723	13,257	15,306	10,144	3,866		0,000	14,010
2.2	Γεωτρήσεις & Εκτροπές(Σύστημα Υδατ.Πάφου)				1,058				1,058
2.3	Γεωτρήσεις-Υδροφ.Διαρίζου				0,814				0,814
2.4	Γεωτρήσεις-Ψηλά Χωριά				0,268				0,268
2.5	Γεωτρήσεις-Εζουσσας(Ανακυκλ.)					5,673			5,673
2.6	Αφαλάτωση- Πάφου								0,000
	ΟΛΙΚΑ ΠΑΦΟΥ				12,284	9,539		0,000	21,823
3	ΧΡΥΣΟΧΟΥ								
3.1	Φράγματα								
	(i) Ευρέτου	24,000	6,950	5,130		3,593			3,593
	(iii)Πωμός	0,860	0,961	0,961		0,793			0,793
	(iv) Αγία Μαρίνα	0,298	0,089	0,281		0,215			0,215
	(v) Αργάκα	0,990	1,246	1,246		0,957			0,957
	Ολικό απο Φράγματα Χρυσοχούς	26,148	9,246	7,618		5,558		0,000	5,558
3.2	Γεωτρήσεις								0,000
	ΟΛΙΚΑ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ				0,000	5,558		0,000	5,558
4	ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ								
4.1	Φράγματα								
	Ταμασός	2,800	0,696	2,242	0,212	0,077		0,400	0,689
	Κλήρου-Μαλούντα	2,000	1,432	1,297	0,257			0,560	0,817
	Σολέα	4,450	2,977	2,405		0,550			0,550
	Ξυλιάτος	1,430	0,126	1,048		0,400			0,400
	Βυζακιά	1,690	0,013	0,531		0,200			0,200
	Καλοπαναγιώτης	0,363	0,092	0,858		0,200			0,200
	Λύμπια	0,220				0,040			0,040
	ΟΛΙΚΑ ΕΠΑΡΧ.ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	12,953	5,336	8,381	0,469	1,467		0,960	2,896
4,2	Ανακυκλ.Νερό Βαθείας Γωνιάς					3,000			3,000
4,3	Ανακυκλ.Νερό Ανθούπολη					0,900			0,900
5	Ανακυκλ. Νερό Λάρνακας /Δρομολαγιά					1,852			1,852
6	Ανακυκλ. Νερό Παραλιμνίου (ΣΑΠ)					1,527			1,527
6,1	Ανακυκλ. Νερό Αγ.Νάπα (ΣΑΑΝ)					0,923			0,923
	ΟΛΙΚΑ-ΠΗΓΕΣ ΝΕΡΟΥ	300,274	44,738	67,484					
	Φράγματα				24,769	22,324		4,490	51,583
	Γεωτρήσεις				4,519	9,590			14,109
	Αφαλάτωση				66,137	0,000	3,465		69,602
	Ανακυκλωμένο νερό					13,426			13,426
	ΟΛΙΚΑ	300,274	44,738	67,484	95,425	45,340	3,465	4,490	148,720

ΣΗΜ: 1) Από το φράγμα Γερμασόγειας, έγινε εμπλουτισμός στις γεωτρήσεις Γερμασόγειας με 2,182 εκ.κ.μ. και 3,433 εκ.κ.μ. από το φράγμα Κούρης και αντλήθηκαν 5,005 εκ.κ.μ. δηλ. 0,610 εκ.κ.μ. λιγότερες ποσότητες .
2) Μεταφορά νερού από φράγμα Αρμίνου στο φράγμα Κούρη 1/1/2018-31/12/2018 10,051 εκ.κ.μ.